

1

Освітня:
 -підвищення адаптивних можливостей суб'єкта соціалізації шляхом навчання (формування нових знань, умінь, навичок) і виховання (зміна цінностей, життєвих установок);
 -соціально-педагогічна освіта та допомога батькам суб'єкта соціалізації: інформація, одноразові консультації, забезпечення необхідною літературою, організація занять та тренінгів, залучення до взаємодії з іншими сім'ями.

2

Посередницька:
 - активізація системи підтримки (спец.служби, установи, фонди, батьки, громадськість);
 - створення групи самопомоги;
 - утвердження соціальної справедливості і моральності у відносинах і ставленні до інвалідів.

3

Психологічна:
 - регуляція емоційного стану;
 - профілактика можливих психологічних ускладнень;
 - корекція несприятливих психологічних станів;
 - консультування, надання термінової допомоги, підтримка.

Таким чином, питання створення оптимальних умов життєдіяльності, підмовлення втраченого контакту з навколишнім світом, психолого-педагогічної реабілітації, соціально-трудової адаптації й інтеграції дітей та молоді з обмеженими фізичними можливостями в суспільство відносяться сьогодні до числа першорядних державних завдань. Але практичне втілення інтегрованого навчання потребує поступового втілення, збереження попереднього досвіду, всебічної розробки нових технологій та урахування вибору батьків і учнів щодо можливостей отримання освіти у загальноосвітніх школах або у школах-інтернатах. Необхідна підготовка учнів і вчителів загальноосвітніх шкіл до адекватного сприйняття таких дітей. Важливим для втілення моделі інтегрованого навчання є створення інформаційно-технологічних центрів в усіх містах, жорсткий контроль за виконанням існуючих законів і введення курсу "Основи корекційної педагогіки" у ВНЗ України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інтеграція молоді з обмеженими фізичними можливостями в суспільство: громадсько-правові, соціально-психологічні та інформаційно-технологічні аспекти: метод. посіб. Є.А. Клопота, В.Г. Бондаренко, О.А. Клопота, С.А. Бондаренко. – Запоріжжя: ЗНУ, 2008. – 114 с.
2. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21 березня 1991 р. №875-ХІІ
3. Конституція України: Прийнята 5 сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 р.
4. Шумна Л.П. Правові основи реабілітації інвалідів в Україні: Автореф. дис. К.ю.н. – Х., 2003. – 19 с.
5. Пасічніченко С. Правовий захист понять «інвалід» та «інвалідність» // Підприємництво, господарство і право. – 2005. - №11. – С. 138-140.

УДК 371.111:37.014(477)

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ НА ОСНОВІ ГОТОВНОСТІ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Приходько В.М., к.пед.н., доцент

Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

У статті обґрунтовується необхідність удосконалення критеріїв оцінювання роботи керівників загальноосвітніх навчальних закладів. Особлива увага приділена критерію готовності керівників до здійснення моніторингових досліджень.

Ключові слова: загальноосвітній навчальний заклад, управлінська діяльність, моніторинг, моніторингові дослідження

Приходько В.Н. К ВОПРОСУ ПРО КРИТЕРИИ ОЦЕНИВАНИЯ РАБОТЫ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ НА ОСНОВЕ ГОТОВНОСТИ К ОСУЩЕСТВЛЕНИЮ МОНИТОРИНГА КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ / Запорожский областной институт последипломного педагогического образования, Украина.

В статье обосновывается необходимость усовершенствования критериев оценивания работы руководителей общеобразовательных учебных заведений. Особенное внимание уделено критерию готовности руководителей к осуществлению мониторинговых исследований.

Ключевые слова: общеобразовательное учебное заведение, управленческая деятельность, мониторинг, мониторинговые исследования.

Prikhod'ko V.N. To QUESTION ABOUT CRITERIA of EVALUATION of WORK of GENERAL EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS ON BASIS of READINESS To REALIZATION of MONITORING of QUALITY of EDUCATION / Zaporozhia regional institute of poslediplomnogo pedagogical education, Ukraine.

The necessity of improvement of criteria of evaluation of work of leaders of general educational establishments is grounded in the article. The special attention is spared the criterion of readiness of leaders to realization of monitoring researches.

Keywords: general educational establishment, administrative activity, monitoring, monitoring researches.

Для визначення мотивів готовності керівників шкіл до здійснення моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу у ході емпіричного дослідження нами був застосований ряд методик, спрямованих з одного боку, на виявлення уявлення про моніторинг думки і поглядів директорів шкіл щодо створення системи моніторингу якості освіти в Україні, з іншого боку, на вивчення реального стану. З цією метою було складено опитувальник, що складався з шести груп запитань.

Запитання опитувальника «Думки і погляди директорів шкіл щодо створення системи моніторингу якості освіти в Україні».

1. Як Ви вважаєте, чи підвищить якість освітньої діяльності ЗОНЗ запровадження моніторингу якості освіти?

- Безумовно, так
- Скоріше, так
- Скоріше, ні
- Безумовно, ні
- Важко сказати

2. Чи знаєте Ви, що таке моніторинг?

- Так, знаю
- Так, чув про нього
- Нічого про це не знаю

3. Моніторинг якості освітньої діяльності та атестація загальноосвітнього навчального закладу це одне і теж, чи різні види управлінської діяльності?

- Безумовно, одне і теж
- Скоріше, так
- Скоріше, ні
- Безумовно, ні
- Важко сказати

4. Чи згодні Ви з думкою, що результати моніторингу – це стимул підвищення якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу?

- Повністю згодний
- Згодний
- Не знаю
- Скоріше, ні
- Зовсім не згодний

5. Як Ви вважаєте, які організаційні та науково-методичні заходи будуть дієвими для становлення системи моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу (вказіть не більше трьох)?

- Проведення роз'яснювальної роботи щодо мети, завдань моніторингу якості освіти серед педагогів, управлінців, громадськості.
- Підготовка фахівців – координаторів для проведення моніторингових досліджень.
- Включення проблематики моніторингу якості освіти до навчальних та наукових програм.

- Запровадити спецкурс «Моніторинг якості освіти» в інститутах післядипломної педагогічної освіти.
- Розробка, написання, затвердження і видання навчальних посібників.
- Висвітлення вітчизняного та міжнародного досвіду моніторингу якості освіти в фахових виданнях, на науково-теоретичних, методично-практичних конференціях і семінарах.
- Безпосереднє проведення моніторингових досліджень відповідно до державних, регіональних програм в освіті та з урахуванням місцевих проблем.
- Створення моніторингових служб (центрів) відповідного рівня.

6. Які Ви бачите переваги моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу (вкажіть не більше трьох)?

- Моніторинг більш дієва і об'єктивна оцінка діяльності ЗОНЗ, ніж традиційні перевірки.
- Моніторинг сприяє підвищенню якості загальної середньої освіти.
- Моніторинг сприяє своєчасної, об'єктивної і достовірної інформації щодо освітньої діяльності школи.
- Моніторинг сприяє створенню системи спостережень і педагогічних вимірювань; банку статистичних результатів з оцінювання навчальних досягнень учнів.
- Моніторинг сприяє створенню методики вивчення замовлення населення на освітні послуги та прогнозування розвитку системи загальної середньої освіти.
- Жодних переваг не бачу.
- Важко сказати.

В опитуванні брали участь 299 директорів загальноосвітніх навчальних закладів області, що становить 44,7% від загальної кількості. Поділ даної вибірки був наступним:

1. за типом навчального закладу (рис. 1.):

- директори навчальних закладів нового типу - 53 чол.;
- директори загальноосвітніх середніх шкіл - 205 чол.;
- директори спеціалізованих середніх шкіл з поглибленим вивченням предмету - 18 чол.;
- директори навчально-виховних комплексів — 18 чол.;

2. за місцем розташування (рис. 2.):

- директори шкіл обласного центру - 48 чол.;
- директори шкіл міст обласного підпорядкування - 37 чол.;
- директори шкіл районних центрів - 21 чол.;
- директори шкіл сільської місцевості - 193 чол.

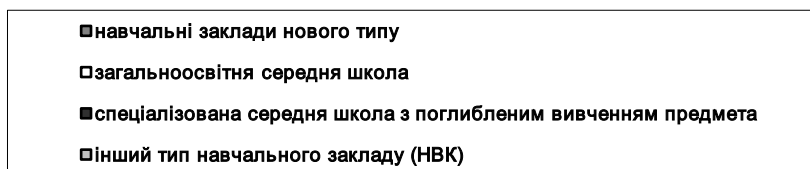
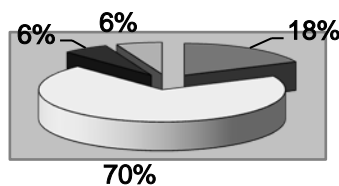

Рис. 1. Поділ вибірки за типом навчального закладу

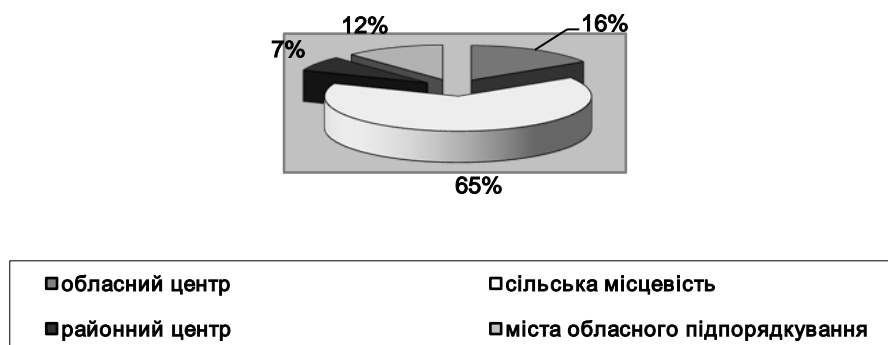

Рис. 2. Поділ вибірки за місцем розташування

Аналіз думок і поглядів директорів шкіл щодо створення системи моніторингу якості освіти свідчить про незадоволення керівників шкіл та значну переконаність у необхідності змін. Так, загалом більше опитаних безумовно чи скоріше згодні з тим, що запровадження моніторингу якості освіти підвищить якість освітньої діяльності ЗОНЗ (див. рис. 3)

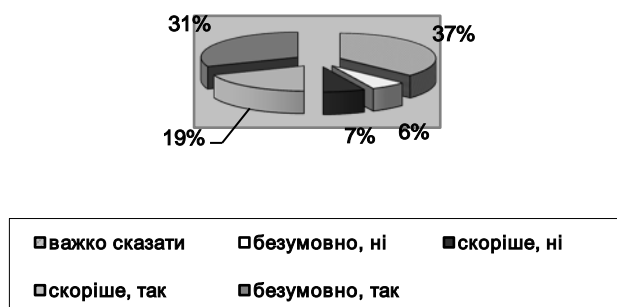

Рис. 3. Розподіл відповідей респондентів за запропонованими варіантами відповіді на запитання: «Як Ви вважаєте, чи підвищить якість освітньої діяльності запровадження моніторингу якості освіти?»

Близько третини респондентів виявили високий рівень згоди з тим, що запровадження моніторингу якості освіти підвищить якість освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу, обравши варіант «безумовно, так». Разом із тим, потрібно зауважити, що більш ніж для третини респондентів було важко відповісти на це запитання. Така відстороненість респондентів пояснюється тим, що тільки 20% опитуваних на запитання «Чи знаєте Ви, що таке моніторинг?» відповіли «Так, знаю», 45% - «Так, чув про нього», 35% - «Нічого про це не знаю». Досить високий рівень невизначеності щодо поняття моніторингу пояснюється значною мірою і тим, що більше 57% опитуваних не бачають різниці між моніторингом і атестацією загальноосвітнього навчального закладу, відповівши на запитання «Безумовно, одне і теж», 20% - «Скоріше, так», 20% - «Скоріше, ні» і тільки 3% - розрізняє поняття «моніторинг» і «атестація».

Стосовно думки щодо моніторингу як стимулу підвищення якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу, більшість схилиються до позитивної відповіді.

Найважливішими організаційними та науковими заходами щодо становлення системи моніторингу якості освітньої діяльності згадувалися такі: проведення роз'яснювальної роботи щодо мети, завдань моніторингу, підготовка фахівців для проведення моніторингових досліджень у вищих навчальних закладах, підвищення рівня післядипломної освіти, кваліфікаційної перепідготовки, створення моніторингових служб, науково-методичне забезпечення моніторингових досліджень.

Щодо переваг моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу при досить високому рівні відношення є: рівень скептицизму стосовно ефективності системи моніторингу – передусім у зв'язку із недовірою до того, що дані моніторингу не будуть задіяні про керівників і вчителів шкіл. Викликає увагу і значний відсоток респондентів (18%), які не бачать жодних переваг моніторингу перед традиційними методами перевірки – 9% відсотків опитуваних не можуть нічого сказати про переваги моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу.

Для успішного розв'язання завдань нашого дослідження нам перш за все необхідно було виявити міру відповідності реального уявлення керівників шкіл про моніторинг якості освіти, нормативну основу своєї професійної діяльності. З цією метою ми звернулися до вивчення думки респондентів за такими запитаннями (комплексний опитувальник): - Яке уявлення вони мають про моніторинг якості освіти?

Рис. 4. Розподіл відповідей респондентів за запропонованими варіантами відповіді на запитання «Чи згодні Ви з думкою, що результати моніторингу – це стимул підвищення якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу?»

Комплексний опитувальник

Вельмишановний!

Переконливо просимо Вас відповісти на запропоновані нижче запитання. Надійність результатів дослідження залежить від точності та щирості Ваших відповідей. Анкета анонімна.

При заповненні анкети просимо уважно прочитати всі варіанти відповідей на запитання й підкреслити (обвести в коло) ті з них, які відповідають Вашому погляду (думці).

Шкала оцінювання:

- 4 - повністю задоволений;
- 3 - скоріше задоволений, чим не задоволений;
- 2 - скоріше не задоволений, чим задоволений;
- 1 - не задоволений;
- 0 - важко сказати що-небудь конкретне.

Вкажіть, будь ласка, наскільки Ви задоволені різноманітними аспектами Вашої роботи:

З/П	Зміст запитань	Навчальний заклад нового типу	ЗОНЗ	Спец. школи з поглибленим вивченням	Навчально-виховних комплексів	Школи обласного центру	Обласного підпорядкування	Школи районних центрів	Школи сільської місцевості
1	Уявлення про моніторинг якості освіти:								
	чітке уявлення про мету і зміст моніторингу якості освіти								
	про об'єкти / суб'єкти моніторингу								
	про функції моніторингу								
	про принципи моніторингу								

	про рівні здійснення моніторингу								
	про нормативно-правове забезпечення моніторингу якості освіти								
	про оцінку якості освітньої діяльності								
	про технології моніторингових досліджень								
2	З чим пов'язане вивникнення ускладнень у готовності до здійснення моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу:								
	недостатністю необхідних знань								
	недостатнім науково-методичним забезпеченням								
	недостатнім рівнем кваліфікаційних умінь, навичок								
	недостатнім рівнем підготовки у вузі								
	недостатнім досвідом моніторингового дослідження								
	стандартним підходом до оцінки якості освітньої діяльності школи								
	недосконалою організацією моніторингових досліджень								
3	За якими напрямками та проблемами відчувається потреба в підготовці до здійснення моніторингових досліджень:								
	навчання на спеціальних курсах (з відривом від виробництва)								
	науково-методичне забезпечення моніторингу якості освіти								
	продуктування соціально-педагогічних та діагностичних методик моніторингових досліджень								
	врахування індивідуальних особливостей керівників навчальних закладів								
	знання основ теорії інформації, кваліметрії, управління								
	вільна орієнтація в освітньо-педагогічному просторі, відборі, аналізі та узагальненні інформації								
4	Педагогічні умови формування готовності до здійснення моніторингу:								
	визначення змісту підготовки фахівців								
	врахування специфіки підготовки до моніторингу								
	організація формування готовності до здійснення моніторингу на основі								

	когнітивного, мотиваційного, операційного, особистісного компонентів								
	диференціація та інтеграція змісту та організаційних форм підготовки фахівців різних категорій до здійснення моніторингу								
5	Педагогічні засади формування готовності до здійснення моніторингу								
	розробка планів, програм, змісту посібників, методичних рекомендацій								
	забезпечення змісту підготовки з врахуванням особливостей різних категорій фахівців								
	використання інноваційних технологій та інтерактивних методів формування готовності до здійснення моніторингу якості освітньої діяльності								
	конкретизація змісту навчальних курсів та спецкурсів; вибір найбільш доцільних організаційних форм та педагогічних технологій підготовки								

Аналіз відповідей респондентів на запропоновані запитання свідчить про те, що незалежно від типу навчальних закладів і місця їх розташування, від стажу та досвіду педагогічної діяльності директори шкіл дуже гостро відчувають потребу в теоретичних і особливо в нормативно-правових, психолого-педагогічних, методично-управлінських знаннях про моніторинг якості освіти, оволодінні практичними вміннями та навичками здійснення моніторингових досліджень.

При цьому переважна більшість опитуваних (85,7%) однозначно констатувала, що система підготовки у вищих навчальних закладах освіти вельми слабо зорієнтована саме на підготовку майбутніх педагогів до здійснення моніторингових досліджень, через що кожному з них доводиться самостійно заповнювати значну інформаційно-наукову програму щодо широкого кола проблем теорії і практики моніторингу якості освіти, що в умовах недостатнього забезпечення навчальних закладів відповідною науково-педагогічною і методичною літературою є значною перепорою в продуктуванні соціально-педагогічних та діагностико-аналітичних методик моніторингових досліджень, знання основ теорії інформації, кваліметрії, управління, вільної орієнтації в освітньо-педагогічному просторі.

У цілому, 100% респондентів поділяли єдину думку про те, що диференціація та інтеграція змісту та організаційних форм підготовки фахівців різних категорій до здійснення моніторингових досліджень, розробка планів, програм, змісту посібників, методичних рекомендацій, використання інноваційних технологій та інтерактивних методів формування готовності до здійснення моніторингу якості освітньої діяльності, конкретизація змісту навчальних курсів та спецкурсів; вибір найбільш доцільних організаційних форм та педагогічних технологій повинні бути стрижневими у післядипломній освіті, у системі перепідготовки та підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів.

Поворот освіти до особи, підвищення її ролі в розвитку держави й суспільства знань, залежність успіху трудової кар'єри людини від високого рівня не тільки її загальної підготовки, а й професійної, зумовлюють потребу в зміні підходу до цілей, змісту й організаційної структури професійної підготовки фахівців. При цьому слід урахувувати зміну головної мети розвитку суспільства; міждисциплінарний характер професійної праці; особову орієнтацію в безперервній освіті, зацікавленість суспільства в освічених громадянах з високим рівнем педагогічної підготовки як гарантії їхньої успішної професійної кар'єри й конкурентоспроможності на ринку праці.

У системі освіти до недавнього часу було прийнято форми й методи навчання, орієнтовані на оволодіння системою готового знання. Нині дедалі більше цілями підготовки виступають діяльність, здатність до її варіативності, особові якості, що визначають не стільки вузькопрофесійні характеристики фахівця, скільки рівень його культури, інтелектуальний розвиток. Бурхливі темпи розвитку сучасного

суспільства, його динамізм зумовлюють потребу готувати вчителів за так званою «випереджувальною системою» [1].

Однак, як свідчать відповіді респондентів, серед основних недоліків системи підготовки майбутніх керівників (маючи на увазі підготовку магістрів за спеціальністю 8.150009 «Управління навчальним закладом») відзначається невідповідність змістовного наповнення інтересам та потребам спеціалістів, ігнорування пропозицій шкіл і органів управління освітою щодо врахування особистісних якостей осіб, які пропонуються на посади керівників загальноосвітніх навчальних закладів.

Виходячи з вимог «Типового положення про атестацію педагогічних працівників України» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 310 від 20.08.93 року, в якому зазначається, що атестації підлягають керівники навчально-виховних закладів, працівники органів управління освітою, які мають педагогічне навантаження, на наш погляд, основними параметрами оцінки роботи керівника загальноосвітнього навчального закладу можливо вважати: кваліфікацію, професіоналізм, продуктивність діяльності [2, 191].

Для визначення кількості балів по кожному з показників можна рекомендувати наступну шкалу:

0 балів – знання, вміння, навички або результати (продуктивність) відсутні;

1 бал – наявність знань, вмінь, навичок або результатів роботи;

2 бали – високий рівень професіоналізму і продуктивності роботи.

Для кожної із груп показників встановлені коефіцієнти:

1 група (кваліфікація) – коефіцієнт 1;

2 група (професіоналізм) – коефіцієнт 2;

3 група (продуктивність роботи за індикаторами забезпеченості результативності, ефективності, якості управління) – коефіцієнт 3.

Загальна сумарна оцінка визначається наступним чином:

- оцінюється кожний критерій рівня кваліфікації, професіоналізму, продуктивності роботи керівника загальноосвітнього навчального закладу (оцінка проставляється в четвертій графі. Оцінка може бути п'ятибальною або дванадцятибальною (за вибором експертів);
- оцінка в балах помножується на коефіцієнт для даної групи показників і фіксується у п'ятій графі;
- оцінки, зафіксовані у п'ятій графі, підсумовуються.

Безумовно, ми розуміємо, що на практиці не існує чіткої межі між розглянутими трьома параметрами, тому їх критеріальні характеристики певною мірою є рекомендованими і мають допомогти тим, хто задіяний в проведенні всеукраїнського експерименту щодо здійснення моніторингу ефективності діяльності загальноосвітніх навчальних закладів із застосуванням автоматизованої інформаційної системи «Рейтинг».

Готовність керівників загальноосвітніх закладів до здійснення моніторингових досліджень дозволить проводити сканування діяльності навчального закладу. Цінність готовності керівника до здійснення моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу полягає в тому, що з одного боку має можливість застосовувати моніторинг на різних рівнях навчально-виховного процесу з метою значного підвищення як ефективності діяльності кожного учасника педагогічного процесу, так і ефективність діяльності закладу освіти в цілому. З іншого боку має можливість отримувати конкретну інформацію про діяльність освітньої системи, яка забезпечує безперервне відстеження її стану й прогноз розвитку, що дуже важливо для керівника – професіонала – новатора і необхідно для розуміння того, що його готовність є суттєвою рисою професійної свідомості і культури спеціаліста у сфері практики управління, як розвивається, а значить, і ускладнюється, а моніторинг – вища форма інформаційного забезпечення управління, супроводжуючого оцінювання і поточної регуляції будь-якого процесу у загальноосвітньому навчальному закладі.

Таблиця 1. – Оцінка роботи керівника загальноосвітнього навчального закладу

№	Параметр	Критерії для оцінювання	Бали	Коефіцієнт	Оцінки
1	Кваліфікація	<p>Керівник знає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стратегію розвитку системи освіти в Україні; - цілі, зміст, форми, методи, сучасні концепції і технології освітньо-педагогічної і управлінської діяльності; - типи освітніх навчальних закладів, їх місце у системі освітнього простору України, вимоги до результатів їх діяльності; - нормативно-правові основи функціонування і розвитку системи освіти і мережі загальноосвітніх навчальних закладів; - теоретико-методологічні основи управління, провідні концепції і особливості управління ЗОНЗ; - системи і методи матеріального стимулювання; - основи економіки освіти; - основи інноваційної і продуктивної діяльності ЗОНЗ; - сучасні методи наукових та моніторингових досліджень; - сучасні методи фінансово-господарської діяльності і діловодства в закладах освіти; - стилі ефективного навчання, виховання і керівництва. 		1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	
2	Професіоналізм	<p>Керівник вміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати цілі, специфіку та основні завдання ЗОНЗ, впроваджувати їх у життя; - аналізувати діяльність загальноосвітнього навчального закладу, виявляти найбільш значущі проблеми і знаходити ефективні засоби їх вирішення; - планувати й організовувати діяльність ЗОНЗ; - стимулювати й мотивувати учасників навчально-виховного процесу; - підбирати та розставляти кадри; - надавати відповідну допомогу педагогічним працівникам; - самостійно приймати доцільні управлінські рішення з урахуванням психологічних особливостей управлінської ситуації; - забезпечувати співробітництво між батьками, вчителями та учнями, органами управління освіти; - попереджувати та розв'язувати конфлікти у колективі; - створювати сприятливий соціально-психологічний клімат у колективі; - орієнтувати навчально-виховний процес на 		2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	

		<p>всебічний розвиток учасників навчально-виховного процесу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіти собою у будь-якій ситуації; - забезпечувати розвиток власної особистості, професійне самовдосконалення; - вести фінансово-господарську діяльність з урахуванням ринкових відносин. 		2					
3	Продуктивність роботи	<p>Забезпеченості:</p> <ul style="list-style-type: none"> - законодавчими та нормативно-правовими документами, що регламентують і спрямовують діяльність цієї галузі; - фінансовими ресурсами (як частина ВВП, як величина витрат на одного учня з урахуванням інфляції, позабюджетні відрахування та інвестиції тощо); - освітніми, науково-методичними, науковими та іншими установами (кількість навчальних закладів, контингент учнів, наповнюваність класів тощо); - позашкільними освітніми закладами (їх кількість і мережа); - педагогічними кадрами (рівень кваліфікації, розподіл за віком, статтю, навантаженням; кількість учительських вакансій, плинність кадрів тощо); сучасним лабораторним і технічним обладнанням, шкільним устаткуванням; науково-методичними розробками, підручниками і посібниками (забезпеченість, варіативність, якість). <p>Ефективності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - соціальна і політична ефективність реформ, соціальних програм підтримки педагогів і учнів; - наступне навчання та працевлаштування випускників ЗНЗ (кількість у % тих, хто вступив до ВИЗ, ПТНЗ; кількість тих, хто почав працювати тощо); - ефективність механізму контролю та оцінювання реформ; - розподіл коштів і ресурсів; - ступінь використання ресурсів (матеріально-технічних, науково-методичних) в освітньому процесі. <p>Результативність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - доступність ЗСО (фінансова та фізична): % охоплення дітей і підлітків ЗСО, % відсіву зі шкіл тощо; - рівень навчальних досягнень випускників початкової, основної, старшої школи з предметів гуманітарного, природничо-математичного циклів та комп'ютерної грамотності; - коефіцієнт охоплення вищою і професійно-технічною освітою по різних вікових групах; 		3	3	3	3	3	3

	- рівень сформованості в учнів моральних суспільно-ціннісних якостей;	3	
	- якість «вихідного продукту» - учня - на різних етапах навчання;	3	
	- якість навчальних досягнень учнів на попередньому етапі навчання;	3	
	- здоров'я дітей і підлітків [3, 41];	3	
	- відповідність рівня навчальних досягнень школярів державним вимогам до рівня загальноосвітньої підготовки, вимогам державного стандарту.	3	
	Якості управління:		
	- економічність;	3	
	- надійність та усталеність;	3	
	- оперативність та гнучкість;	3	
	- проєктивність;	3	
	- цілеспрямованість;	3	
	- стиль і характер.	3	

ЛІТЕРАТУРА

1. Чернов Ю.К., Палферова С.Ш. Квалиметрические методы выделения базовых компетенций при подготовку специалистов инженерного профиля / Материалы XI симпозиума «Квалиметрия в образовании: методология, методика, практика» / Под науч. ред. Н.А. Селезневой, А.И. Субетто. – М.: Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2006. – 27 с.
2. Типове положення про атестацію педагогічних працівників України. Затверджено наказом Міністерства освіти України №310 від 20.08.93 року // Нормативно-правове забезпечення освіти. У 4 ч. – Х.: Видавнича група «Основа», 2004. – Ч.3. – С. 189-204.
3. Лукіна Тетяна. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. – К.: Вид. дім «Шкіл. світ»; Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с. (Б-ка «Шкіл. світу»).

УДК 374: 792-053.6

ПІДГОТОВКА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ПОЗАШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ - ВИХОВАНЦІВ ТЕАТРАЛЬНИХ ВІДДІЛЕНЬ

Рись М.Ю., аспірант

Запорізький національний університет

Статтю присвячено дослідженню особливостей професійної підготовки старших підлітків - випускників театральних відділень в умовах позашкільних закладів. Проаналізовано основні етапи початкового професійного становлення та соціалізації майбутніх студентів ВНЗ.

Ключові слова: позашкільна освіта, підліток, соціалізація, професійна підготовка.

Рись М.Ю. ПОДГОТОВКА К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ САМОРЕАЛИЗАЦИИ В УСЛОВИЯХ ВНЕШКОЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ ПОДРОСТКОВ СТАРШЕГО ВОЗРАСТА - ВОСПИТАННИКОВ ТЕАТРАЛЬНЫХ ОТДЕЛЕНИЙ / Запорожский национальный университет, Украина.

Статья посвящена исследованию особенностей профессиональной подготовки подростков старшего возраста - выпускников театральных отделений в условиях внешкольных учреждений. Проанализированы основные этапы начального профессионального становления и социализации будущих студентов ВУЗов.

Ключевые слова: внешкольное образование, подросток, социализация, профессиональная подготовка.